

Habilitační práce Davida Hořáka: Ecological specializations in avian assemblages with a special focus on environmental gradients in Africa
Autor posudku: Vladimír Remeš, PřF UP Olomouc

Habilitační práce Davida Hořáka, předložená na Přírodovědecké fakultě UK v Praze, se zabývá vybranými aspekty ekologie společenstev v Evropě a Africe na velkých prostorových škálách a ekologických gradientech. Sestává z úvodu a devíti kapitol v podobě publikovaných článků.

Hlavní část práce, tj. soubor původních odborných statí, lze tematicky rozdělit do 3 segmentů, zabývajících se následujícími tématy:

- i) selekce prostředí a abundance ptáků v afrických tropických lesích (studie č. 1-4),
- ii) geografická variabilita ve velikosti snůšky a predčním tlaku na hnízda v Africe a Evropě (studie č. 5-8),
- iii) specializace ptáků Evropy (studie č. 9).

Takto postavená je práce tematicky soudržná a podává ucelený obrázek o odborné činnosti autora. Oceňuji na ní široký záběr, který zahrnuje ekologii společenstev, analýzu životních strategií ptáků a analýzu proměnlivosti znaků a strategií na ekologických gradientech. Práce ukazuje autora jako vyzrálého vědce, který si umí poradit s komplexními tématy současné ekologie jak po stránce vymezení tématu tak po stránce zvládnutí obtížné metodologie. Dalším plusem práce je to, že přináší vzácná data z obtížně dostupných oblastí tropické Afriky, jejichž cena bude jistě s věkem spíše růst. Nezanedbatelným plusem odborné činnosti autora je také schopnost působit ve větším odborném týmu a takový tým odborníků, včetně studentů, také vést.

K vlastní práci. Úvod je vždy problém, protože není jasně dáno, jaký je jeho smysl a co v něm má být. Zde tedy vstupuje do hry vkus oponenta, který se nemusí krýt se vkusem autora. Zde k této situaci došlo a mně kombinace osobního příběhu a vědeckých výsledků jaksi nesedí. Pokud už úvod, tak bych raději viděl delší, propracovanější a odbornější, který zasazuje studie do širšího kontextu a ukazuje, kam se ubírat v budoucnu.

Zřejmě nemá smysl se podrobně vyjadřovat k publikovaným článkům. Přece však alespoň stručně okomentuji jejich vybrané aspekty (a to zejména kriticky, neboť zasloužená chvála již zazněla výše).

1) U první série článků (č. 1-4) jsem byl trochu znepokojen nedostatečně popsanou metodikou. U sčítání ptáků se nedozvíme, jak byla měřena vzdálenost k ptákovi (odhad?), jak byli započítáni přelétající a neurčení jedinci, kdo z autorů počítal na bodech nebo zda bylo do úvahy bráno počasí. U takto náročné terénní práce by bylo dobré tyto detaily uvést, protože jsou nezbytné pro interpretaci zjištěných výsledků. Také sampling se mi nezdá úplně dostatečný - např. v článku č. 2 jde o 50 bodů sečtených 3x po dobu 10 min, a z těchto údajů se počítají druhově typické abundance. Jsem si vědom logistických omezení při práci v tropech, ale prostor na zlepšení je vždy (jen to něco stojí).

2) U článků č. 5 a 6 je použita metodologie tzv. umělých hnízd, která je přinejmenším sporná. Minimálně je jasné, že nejde použít bez validace na přirozených hnízdech. Chápu, že v podmínkách střední nebo jižní Afriky je taková validace extrémně obtížná, otázkou ale potom je, zda studie používající umělá hnízda bez validace nejsou spíše trochu zavádějící než užitečné. Je jasné, že tato metodologie byla v minulosti hojně používána a sám jsem ji také kdysi použil, dnes

bych ale už do ní čas a prostředky neinvestoval.

3) Trochu mne překvapilo, že autoři v článku č. 8 nerozvíjejí svoji hypotézu o vlivu maximální produktivity na velikost snůšky, kterou navrhli a testovali v článku č. 7. Bylo by zajímavé porovnat výsledky z jižní Afriky a Evropy za použití stejné metodologie.

Shrnuto:

- význam dosažených výsledků z hlediska jejich vědeckého přínosu je zejména v unikátní databázi údajů z tropické Afriky
- problematika řešená v práci je velmi aktuální, a to jak v kontextu současného základního výzkumu tak s ohledem na ochranářské aplikace
- metody zvolené ke zpracování práce jsou povětšinou adekvátní (kritické poznámky viz výše)

Předložená habilitační práce je podle mne kvalitním a důstojným podkladem k udělení akademického titulu "Docent" na Přf UK. Autorovi přeji mnoho úspěchů v další práci a těším se na objevy, které budou bezpochyby následovat.

V Olomouci dne 13.1.2018

Doc. Vladimír Remeš, PhD
Katedra zoologie a ornitologická laboratoř
Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého

17. listopadu 50
77146 Olomouc